A TANÁCS (EU) 2021/1102 HATÁROZATA

(2021. június 28.)

a Bizottságnak a gerinctelen bioágenseknek az Unió területén való bevezetésével, értékelésével, előállításával, piaci értékesítésével és alkalmazásával kapcsolatos uniós helyzetről és lehetőségekről szóló tanulmány és – amennyiben a tanulmány eredményeire tekintettel annak helye van – javaslat benyújtására való felkéréséről

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 241. cikkére,

mivel:

(1) A bioágensek természetes ellenségek, antagonista szervezetek vagy „versenytársak”, illetve a növénykárosítók – a zárlati károsítókat is ideértve – elleni védekezésre használt bármely egyéb organizmusok. A védekezésre sor kerülhet közvetlenül vagy közvetett módon, a vektorjaik, a gyomok és az idegenhonos inváziós növények elleni védekezés útján.

(2) E határozat alkalmazása csak a gerinctelen bioágensekre, így például a rovarokra – beleértve a steril hím rovarokat is –, az atkákra és a fonálféregfajokra (a továbbiakban: a bioágensek) terjed ki.

(3) Nagy eltérések figyelhetők meg a tagállamok megközelítései, illetve az általuk a bioágensek szabadon engedésére, értékelésére és szállítására vonatkozóan alkalmazott szabályozástípusok között. A bioágenseket azonban nem állítják meg a határok, és azokon a területeken túl is elterjedhetnek, ahol a növénykárosítók, gyomok vagy idegenhonos inváziós növények elleni védekezés céljából szándékosan szabadon engedték őket.

(4) A bioágenseket gyakran alkalmazzák az üvegházi termelésben, és egyre fontosabb a szerepük a fenntartható mezőgazdaság és erdőgazdálkodás terén, nevezetesen az integrált növényvédelem és a biogazdálkodás megvalósításában. A fenntartható gazdálkodási rendszerek kulcsfontosságú módon járulnak hozzá az Uniónak a fenntartható élelmiszerrendszerekre történő átállásához, ahogyan „A termelőtől a fogyasztóig stratégia a méltányos, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszerért” című bizottsági közleményben és az európai zöld megállapodásról szóló bizottsági közleményben szerepel, és amelyet a jövőbeli közös agrárpolitika is támogat. A bioágensek alkalmazása e tekintetben segít csökkenteni a vegyi növényvédő szerektől való függést.

(5) A 2016/2031 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([1]) célja az Uniónak az új károsítók behurcolásával szembeni védelme, valamint a meglévő károsítók hatékonyabb kezelése. Az említett rendeletben foglalt növényegészségügyi politika különösen az új növénykárosítók világszerte történő szűrésére, az ilyen növénykárosítók uniós területre való bejutásának megakadályozására, valamint a behurcolásuk esetén a korai észlelésre és a felszámolásra összpontosít.

(6) A növénykárosítók bejutása, megtelepedése és elterjedése veszélyeztetheti a mezőgazdaság, az erdők, a természetes környezet, a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák fenntarthatóságát. A globális kereskedelem, a személyek mozgása, az éghajlatváltozás és a szélsőséges időjárási jelenségek gyakoribbá teszik a károsítók és a növényegészségügyi kockázatok előfordulását. Az új egzotikus károsítófajok veszélyt jelentenek a meglévő uniós mezőgazdasági és erdészeti termelési rendszerekre, valamint az őshonos növény- és állatvilágra is. A károsító származási régiójából származó természetes ellenség bevezetése hozzájárulhat a megfelelő védekezési stratégia kialakításához, de kockázatot jelenthet az őshonos növény- és állatvilágra nézve. Ezért valamely bioágens bevezetése előtt szabványos módszer segítségével tudományos értékelést kell készíteni a növényegészségügyre és a biológiai sokféleségre gyakorolt lehetséges hatásokról, így többek között a nem célzott fajokra, az ökoszisztémákra és általában a biológiai sokféleségre gyakorolt esetleges nemkívánatos hatásokról.

(7) Elismert tény, hogy az azon mezőgazdasági termelők, zöldterület-kezelők és kertészek felől érkező nagyobb igény miatt, akik csökkenteni kívánják a vegyi növényvédő szerektől való függésüket, egyre elterjedtebb a bioágensek használata.

([1]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/2031 rendelete (2016. október 26.) a növénykárosítókkal szembeni védekező intézkedésekről, a 228/2013/EU, a 652/2014/EU és az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 69/464/EGK, a 74/647/EGK, a 93/85/EGK, a 98/57/EK, a 2000/29/EK, a 2006/91/EK és a 2007/33/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 317., 2016.11.23., 4. o.).

(8) Egyes nemzetközi szervezetek – különösen a Nemzetközi Növényvédelmi Egyezményen keresztül (IPPC) az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete és az Európai és Földközi-tenger melléki Növényvédelmi Szervezet (EPPO) – nemzetközi növényegészségügyi szabványokat és iránymutatást dolgoztak ki a bioágensek biztonságos alkalmazásáról, emellett pedig fontos szerepet töltenek be a kockázatelemzésre és a kutatásra vonatkozó szabványok kidolgozásában.

(9) A bioágensek előállítói – köztük kis- és középvállalkozások (kkv-k) – innovatív és egyedi növényvédelmi megoldásokat kínálnak. A bioágensek minőség-ellenőrzése alapvető követelmény azok biztonságosságának és teljesítményének szavatolásához.

(10) A tagállamok közötti következetesebb megközelítés elősegíthetné a biztonságos bioágensek kidolgozását és piacra jutását. Ez segítene lehetőségeket teremteni a mezőgazdasági és erdészeti termelési rendszerek, valamint a növénykárosítókkal szembeni védekezés tekintetében, emellett pedig biztosítaná az egészség és a környezet védelmét.

(11) A Tanács úgy véli, hogy a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodással ([2]) és különösen annak az Európai Unió működéséről szóló szerződés 225. és 241. cikkének alkalmazásáról szóló (10) bekezdésével összhangban tanulmányt kell készíteni a bioágenseknek az Unió területén való bevezetésével, értékelésével, előállításával, piaci értékesítésével és alkalmazásával kapcsolatos uniós helyzetről és lehetőségekről, hogy azok könnyebben elérhetővé és hozzáférhetővé váljanak a felhasználók számára, biztosítva ugyanakkor az emberek, az állatok, a növények és a környezet biztonságát és az élelmezésbiztonságot.

(12) Az említett lehetőségek magukban foglalhatják a következőkkel kapcsolatos potenciál felmérését: a kritériumok, az eljárások és a döntéshozatal harmonizációja az Unióban; uniós kutatási, innovációs és ismeretterjesztő programok, továbbá megerősített együttműködés az érintett nemzetközi szervezetekkel a bioágensek piacra jutásának meggyorsítása és a hozzáférhetőségük javítása érdekében; valamint a beruházásoknak, az innovációnak és a bioágensek növénykárosítók elleni védekezésben való biztonságos alkalmazásának támogatása, első lépésként a biológiai védekezés tágabb fogalmának harmonizált meghatározása felé,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A Tanács felkéri a Bizottságot, hogy 2022. december 31-ig nyújtson be tanulmányt a gerinctelen bioágenseknek az Unió területén való bevezetésével, előállításával, értékelésével, piaci értékesítésével és alkalmazásával kapcsolatos helyzetről. Értékelni kell továbbá az eljárások harmonizálásának lehetőségeit az Unió egész területén annak érdekében, hogy elősegítsék a bioágensek telepítésének és piacra jutásának előmozdítását, támogassák a bioágensekkel kapcsolatos beruházásokat és innovációt, valamint hozzájáruljanak a biztonságos alkalmazásukhoz, ideértve azokat az eseteket is, amikor azokra a növényegészségügyi hatóságok előírásai nyomán zárlati károsítók elleni védekezéshez van szükség.

2. cikk

A Tanács felkéri a Bizottságot, hogy – amennyiben a tanulmány eredményeire tekintettel annak helye van – nyújtson be javaslatot, vagy tájékoztassa a Tanácsot a tanulmány nyomon követését szolgáló valamennyi lehetséges intézkedésről.

3. cikk

Ez a határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján lép hatályba.

([2]) Intézményközi megállapodás az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság között a jogalkotás minőségének javításáról (HL L 123., 2016.5.12., 1. o.).

Kelt Luxembourgban, 2021. június 28-án.

a Tanács részéről
az elnök
M. do C. ANTUNES